

הַלְבוֹת טַמְאָת מֵת פֶּרֶק יב

א. טַפַּח עַל טַפַּח מֶרְבַּע עַל רוּם טַפַּח מִבִּיא אֶת הַטַּמְאָה וְחוֹצֵץ בְּפָנֵי הַטַּמְאָה, דִּין תּוֹרָה: שְׂאִין קָרוּי אֹהֶל אֲלֹא טַפַּח עַל טַפַּח בְּרוּם טַפַּח, אוֹ יֵתֵר עַל זֶה.

ב. כִּיצַד: פְּזִית מִן הַמֵּת מִנַּח לְאוֹיֵר, וּבִצְדוֹ כָּלִים כְּגוֹן מַחֲטִין וְצִנּוּרוֹת וְכִיּוּצָא בָּהֶן, וְאִינֵן נֹוֲגָעִים בְּטַמְאָה אִם הָאֹהֶל עָלֶיהֶן אֹהֶל שֵׁישׁ בּוֹ טַפַּח עַל טַפַּח, וְהָיָה גְבוּהָ מֵעַל הָאָרֶץ טַפַּח הָרִי זֶה מִבִּיא אֶת הַטַּמְאָה לְכָלִים, וְטַמְאִין; הָיוּ כָּלִים אַחֲרֵים עַל גְּבִי אֹהֶל זֶה שֵׁישׁ בּוֹ טַפַּח עַל טַפַּח הָרִי הֵן טְהוֹרִין, מִפְּנֵי שֶׁהָאֹהֶל חוֹצֵץ בֵּינָם וּבֵין הַטַּמְאָה.

ג. הִנֵּה לְמִדַּת, שֶׁכֶּשֶׁם שֶׁהָאֹהֶל מְטַמֵּא כָּל שֶׁתַּחְתּוֹ כֶּךָ מִצִּיל כָּל שֶׁחוֹצֶה לוֹ, וְחוֹצֵץ בֵּין הַטַּמְאָה וּבֵין כָּלִים שֶׁעַל גְּבִיו; וְכֵן אִם הִיתָה הַטַּמְאָה עַל גְּבִיו, וְכָלִים תַּחְתּוֹ הַכָּלִים טְהוֹרִין, שֶׁהָאֹהֶל חוֹצֵץ בְּפָנֵי הַטַּמְאָה.

ד. הִיָּה הָאֹהֶל פְּחוֹת מֵרוּם טַפַּח, אוֹ פְּחוֹת מִטַּפַּח עַל טַפַּח אֶף עַל פִּי שֶׁהוּא גְבוּהָ כַּמָּה טַפָּחִים הַכָּלִים שֶׁבִּצְד הַטַּמְאָה טְהוֹרִין. וְכָלִים שֶׁלֹּמְעָלָה מֵאֹהֶל זֶה כָּל שֶׁכִּנָּגַד הַטַּמְאָה, טַמֵּא: מִפְּנֵי שֶׁהָאֹהֶל עַל הַטַּמְאָה, וְאִין שֵׁם אֹהֶל לְחֹץ בְּפָנֵי הַטַּמְאָה.

ה. וְכֵן אִם הִיתָה טַמְאָה עַל גְּבִי אֹהֶל זֶה, וְכָלִים תַּחְתּוֹ כָּל שֶׁכִּנָּגַד הַטַּמְאָה, טַמֵּא: שֶׁהָרִי הַטַּמְאָה הָאֹהֶל עָלֶיהֶן, וְאִין שֵׁם אֹהֶל שִׁיחֹץ בְּפָנֵי הַטַּמְאָה שֶׁכָּל פְּחוֹת מֵרוּם טַפַּח, כְּנִגְיָעָה הוּא חָשׁוּב, וְטַמְאָה שֶׁתַּחְתּוֹ, טַמְאָה רְצוּצָה הִיא כִּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ.

ו. בַּמָּה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּשֵׁלֹא הִיָּה הָאֹהֶל אָדָם אוֹ כָּלִים; אֲבָל אָדָם אוֹ כָּלִים שֶׁנַּעֲשׂוּ אֹהֶל עַל הַטַּמְאָה בֵּין שֶׁהָיוּ הֵן עֲצָמָן אֹהֶל, בֵּין שֶׁהָיוּ עֲמוּדֵי הָאֹהֶל, אֲפֹלוּ הָיוּ כָּלִים שְׂאִין מְקַבְּלִין טַמְאָה כָּל עֵיקַר הָרִי אֵלוּ מִבִּיאִין אֶת הַטַּמְאָה, וְאִינֵן חוֹצְצִין בְּפָנֵי הַטַּמְאָה.

ז. כִּיצַד: לוֹחַ שֶׁהָיָה מִנַּח עַל גְּבִי אַרְבָּעָה בְּנֵי אָדָם, אוֹ עַל גְּבִי אַרְבָּעָה כָּלִים, אֲפֹלוּ כָּלִי אֲבָנִים וְכִיּוּצָא בָּהֶן מַכָּלִים שְׂאִין לְמִינֵן טַמְאָה, וְאִין צָרִיךְ לוֹמַר אִם הִיָּה מִנַּח עַל אַרְבָּעָה שְׁפוּדִין אוֹ אַרְבָּעָה קָנִים שֶׁגְּבוּהֵין טַפַּח, וְהִיתָה טַמְאָה וְכָלִים תַּחְתּוֹ הַכָּלִים טַמְאִין. וְאִם הָיוּ כָּלִים עַל גְּבִיו, אֲפֹלוּ שֵׁלֹא כִּנָּגַד הַטַּמְאָה טַמְאִין; וְאִם הִיתָה טַמְאָה עַל גְּבִי הַלוֹחַ, וְכָלִים תַּחְתּוֹ כָּל כָּלִים שֶׁתַּחַת הַלוֹחַ, טַמְאִין.

ח. אֲבָל אִם הִיָּה הַלוֹחַ מִנַּח עַל גְּבִי אַרְבָּעָה אֲבָנִים, אוֹ עַל גְּבִי בִּהְמָה וְחִיָּה, וְהִיתָה טַמְאָה תַּחְתּוֹ הָרִי הַכָּלִים שֶׁעַל גְּבִיו, טְהוֹרִין. הִיתָה טַמְאָה עַל גְּבִיו הָרִי כָּל הַכָּלִים שֶׁתַּחְתּוֹ, טְהוֹרִין: מִפְּנֵי שֶׁהָאֹהֶל חוֹצֵץ בְּפָנֵי הַטַּמְאָה. וְכָלִי גִלְגָּלִים וְכָלִי אֲבָנִים וְכָלִי אֲדָמָה, הַבָּאִים בְּמִדָּה הָרִי הֵם כְּאֹהֲלִים, וְאִינֵם כְּכָלִים; וְלִפְיֶכֶךָ חוֹצְצִים בְּפָנֵי הַטַּמְאָה.

ט. נָסַר שֶׁהוּא נָתוּן עַל פִּי תַנּוּר חֲדָשׁ, וְעוֹדֶף מִכָּל צִדְדָיו בְּפוֹתַח טַפַּח, וְהִיתָה טַמְאָה תַּחַת הַנָּסֵר כָּלִים שֶׁעַל גְּבִיו, טְהוֹרִין; טַמְאָה עַל גְּבִיו כָּל הַכָּלִים שֶׁתַּחְתּוֹ, טְהוֹרִין: מִפְּנֵי שֶׁתַּנּוּר חֲדָשׁ אֵינוֹ כְּכָלִים לְעִנְיָן זֶה. וְאִם הִיָּה יָשָׁן, הַכָּל טַמֵּא.

י. נָסַר שֶׁהוּא נָתוּן עַל פִּי שְׁנֵי תַנּוּרִים, אֲפֹלוּ יִשְׁנִים, וְעוֹדֶף מִחוּצָה לַתַּנּוּר זֶה וּמִחוּצָה לַתַּנּוּר זֶה, וְהִיתָה טַמְאָה תַּחְתּוֹ

בין שני התנורים ביניהן בלכד טמא ; אבל כלים שתחת שתי הקצוות שחוצה לתנורים, טהורין שהרי הן כשני אהלים זה בצד זה.

יא. וכן נסר שהוא נתון על פי תנור, אפלו ישן, ויוצא מזה טפח ומזה טפח, אבל לא מן הצדדין, וטמאה בצד זה כלים שבצד השני, טהורין.

יב. אדם שנשא כלי כגון מרדע וכיוצא בו, והאחיל צד הכלי האחד על הטמאה אם היה בהקפו טפח, אף על פי שאין ברחבו אלא רחב אצבע ושליש הרי זה מטמא את הנושא, ומביא לו טמאה מדבריהם : גזרו על שיש בהקפו טפח, משום שיש ברחבו טפח. אבל אינו מביא את הטמאה לכלים שתחתיו, ולשאר אדם שיאחיל עליהן, ועל הטמאה עד שיהיה בו רחב טפח.

יג. ארונות שלעץ שמניחין בהן המת, אינן כקבר ; אלא אם יש בין כסוי הארון והמת גבה טפח, חוצץ, והעומד על גבי הארון, טהור מן התורה. ואף על פי שרב ארונות, יש בהן חלל טפח הואיל ויש שאין שם חלל טפח גזרו על כל הארונות שאינן חוצצין, ושיהיה המהלך על גבי הארון כנוגע במת או בקבר.

יד. קורה שהיא נתונה מפותל לכותל, והטמאה תחתיה אם יש בה פותח טפח מביאה את הטמאה תחת כלה ; וכל הכלים או האדם שתחתיה טמאים, אף על פי שאין כלה שווה וקצתה פחותה מטפח, מפני שקצתה, מקצת אהל הוא. ואם אין בה פותח טפח טמאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת, כמו שבארנו.

טו. כמה יהיה בהקפה, ויהיה בה פותח טפח בזמן שהיא עגולה, שלושה טפחים ; ובזמן שהיא מרבעת, ארבעה טפחים.

טז. סאה שהיא מטה על צדה באויר אינה מביאה את הטמאה תחת כלה, עד שיהיה בהקפה ארבעה טפחים ומחצה בקרוב, כדי שיהיה גבה הצד העליון טפח ומחצה, ויהיה הטפח על טפח ממנה גבהו מעל הארץ טפח ; לפיכך אם היתה גבוהה מעל הארץ חצי טפח, והיה בהקפה שלושה מביאה את הטמאה.

יז. וכן עמוד עגול שהוא מטל לאויר, ומנח על הארץ אינו מביא טמאה תחת דפנו, עד שיהיה בו הקף עשרים וארבעה טפחים ; ואם אין בהקפו עשרים וארבעה טפחים, טמאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת.

יח. זה שהצריכו עשרים וארבעה טפחים, על העיקרין שסומכים עליהן חכמים בחשבון כל המשפטים : שכל שיש בהקפו שלושה טפחים, יש בו רחב טפח ; וכל טפח על טפח ברבוע, יש באלכסונו טפח ושני חמשין. לפיכך אם היה בהקף העמוד עשרים וארבעה טפחים נמצא תחת כל דפנו טפח על רום טפח מרבע ויתר מעט, שחשבונות אלו בקרוב הן ; וזו היא צורתו [איור הושמט כאן].

הַלְבוֹת טַמְאָת מֵת פֶּרֶק יג

א. כָּל טַפַּח עַל טַפַּח עַל רוּם טַפַּח קְרוּי אֹהֶל, כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ; וְחוּצָן בְּפָנֵי הַטַּמְאָה, וּמִבִּיא אֶת הַטַּמְאָה: בֵּין שֶׁעָשָׂהוּ לְהֹאֵהִיל בֵּין שֶׁנַּעֲשָׂה מֵאֱלֹיו, אִפְּלוּ הָיָה שְׁלֹא בִיַּד אָדָם הָרִי זֶה מִבִּיא וְחוּצָן. פִּיֻּצֵד: אֶחָד חוֹר שֶׁחֲרָרוּהוּ מִים, אוֹ שְׂרָצִים, אוֹ שֶׁאֲכָלְתוּ מִלַּחַת, אוֹ שֶׁצָּבַר אֲבָנִים אוֹ קוֹרוֹת וְנַעֲשָׂה בָּהֶן חֲלָל טַפַּח הָרִי זֶה אֹהֶל, וּמִבִּיא וְחוּצָן.

ב. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּשִׁהִיָּה הָאֹהֶל חֲזָק וּבִרְיָא. אָבֵל אֹהֶל רְעוּעַ אֵינוֹ מִבִּיא אֶת הַטַּמְאָה וְאֵינוֹ חוּצָן בְּפָנֵי הַטַּמְאָה, מִן הַתּוֹרָה; אָבֵל מִדְּבָרֵי סוּפְרִים, מִבִּיא אֶת הַטַּמְאָה וְאֵינוֹ חוּצָן.

ג. פִּיֻּצֵד: שְׂרִיגֵי הָאֵילָנוֹת הַסּוֹכְכִים עַל הָאָרֶץ, וְהֵן הַנִּקְרָאִין סֹכְכוֹת, וְאֲבָנִים הַיוֹצְאוֹת מִן הַגֹּדֶר הַסּוֹכְכוֹת עַל הָאָרֶץ, וְהֵן הַנִּקְרָאִין פְּרָעוֹת אִם יְכוּלִין לְקַבֵּל מַעֲזָבָה בִּינוּנִית, וְהֵן עוֹמְדִין הָרִי אֵלּוּ מִבִּיאִין וְחוּצָצִין, מִן הַתּוֹרָה; וְאִם אֵינָן רְאוּיִין לְקַבֵּל מַעֲזָבָה בִּינוּנִית, אֵלֹא וְהֵן נוֹפְלִין הָרִי אֵלּוּ מִבִּיאִין מִדְּבָרֵיהֶם, וְאֵינָן חוּצָצִין. וְכֵן כָּל פִּיּוּצָא בָּהֶן.

ד. אֵלּוּ מִבִּיאִין, וְחוּצָצִין: כָּלִי עֵץ הִבָּא בְּמִדָּה, וְכֵן כָּלִי אֲבָנִים כָּלִי גָלְלִים כָּלִי אֲדָמָה הִבָּאִין בְּמִדָּה; וּפְשׁוּטֵי כָּלִי עוֹר, וִירִיעָה וְסָדִין וּמִפָּץ וּמַחְצֶלֶת, שֶׁהֵן עֲשׂוּיִין אֹהֲלִים; וּבִהְמוֹת אוֹ חֵיוֹת בֵּין טַמְאוֹת בֵּין טְהוֹרוֹת וְהוּא, שִׁיְהִיָּה רֹאשׁ זוֹ בֵּין רִגְלֵי זוֹ וְיִהְיֶה כָּלֵן דְּבוֹקוֹת; וְהַעוֹף שֶׁשָּׁכַן, וְהַחוּטֵט בְּשִׁבְלִים מְקוֹם לְקַטֵּן לְהַצִּילוֹ מִן הַשָּׁמֶשׁ, וְאֲכָלִין שְׂאִינָן מִכְּשָׂרִין כְּדֵי שְׁלֹא יִטְמְאוּ.

ה. יִרְקוֹת הַמִּתְקִימִין בִּימוֹת הַחֲמָה וְהַגְּשָׁמִים הָרִי הֵן כְּאֵילָנוֹת, וּמִבִּיאִין וְחוּצָצִין; וְאֵלּוּ הֵן הָאִירוֹס, וְהַקִּיסוֹס, וִירְקוֹת חֲמוֹר, וְדִלְעַת יְוֹנִית. וְכֵן הַסֹּכְכוֹת, וְהַפְּרָעוֹת, וְהַזִּיזִין וְהַכְּצוּצְטְרִיּוֹת, וְהַשׁוֹבְכוֹת, וְהַשְּׂקִיפִין, וְהַסְּלָעִים, וְהַגְּחִירִים, וְהַשְּׁנָנִים כָּל אֵלּוּ מִבִּיאִין וְחוּצָצִין.

ו. וְאֵלּוּ מִבִּיאִין, וְלֹא חוּצָצִין: הָאָדָם; וְכָלִי עֵץ שְׂאִינָן בָּאִין בְּמִדָּה מִפָּנֵי שֶׁהֵן כָּכָל הַכֵּלִים, וּמִטַּמְאִין; וּפְשׁוּטֵי כָּלִי עוֹר, וִירִיעָה וְסָדִין וּמִפָּץ וּמַחְצֶלֶת, שְׂאִינָן עֲשׂוּיִין אֹהֲלִים, אֵלֹא מְתוּחִין בְּלֶבֶד, וְאֵינָן לֶהֱן שְׁפוּעַ וְאֵינָן שֵׁם כּוֹתָלִים; וּבִהְמָה וְחִיָּה שְׁמֹתוֹ, וְאֲכָלִין טַמְאִין אוֹ מִכְּשָׂרִין, שֶׁדָּבָר טַמָּא אֵינוֹ חוּצָן; וְרַחֲמִים שְׁלִיד, שֶׁהָרִי הִיא בְּכָלֵל כָּלִי אֲבָנִים. כָּל אֵלּוּ מִבִּיאִין, וְאֵינָן חוּצָצִין.

ז. וְאֵלּוּ לֹא מִבִּיאִין, וְלֹא חוּצָצִין: הַזֵּרְעִים וְהַיִּרְקוֹת הַמִּחְבְּרִין לְקִרְקַע, חוּץ מִן הָאֲרֻבָּעָה יִרְקוֹת שְׁמָנִינוּ; וְכִיפַת הַבֶּרֶד, וְהַשְּׁלֵג, וְהַכְּפוֹר, וְהַגְּלִיד, וְהַמֶּלַח; וְהַדּוּלֵג מִמְּקוֹם לְמְקוֹם, וְהַקּוֹפֵץ מִמְּקוֹם לְמְקוֹם, וְהַעוֹף הַפוֹרֵחַ, וְטָלִית הַמִּנְפָּנֶפֶת, וְסָפִינָה שֶׁהִיא שָׁטָה עַל פְּנֵי הַמַּיִם. כָּל אֵלּוּ לֹא מִבִּיאִין, וְלֹא חוּצָצִין. שְׂאֵף עַל פִּי שֶׁהֹאֵהִילוּ, אֵינוֹ אֹהֶל הַמִּתְקִים.

ח. קָשָׁר אֶת הַסְּפִינָה בְּדָבָר שֶׁהוּא יְכוּל לְהַעֲמִידָה, כְּבֶשׂ כִּנֵּף הַטָּלִית בְּאֶבֶן הָרִי זֶה מִבִּיאָה אֶת הַטַּמְאָה. נָסַר שֶׁהוּא צָף עַל פְּנֵי הַמַּיִם, וְטַמְאָה תַּחַת צִדּוֹ הָאֶחָד הָרִי הַכֵּלִים שֶׁתַּחַת צִדּוֹ הַשְּׁנִי, טְהוֹרִים: שֶׁכָּבַר בְּאֲרָנוּ שֶׁהַסְּפִינָה הַשָּׂטָה, אֵינָה מִבִּיאָה אֶת הַטַּמְאָה.

ט. אֵלּוּ חוּצָצִין, וְלֹא מִבִּיאִין: מַסְכַּת פְּרוּסָה, וְחִבְלֵי מָטָה,

והמשפלות, והסריגות שבחלונות. כיצד הן חוצצין: שאם היה חלון בין שני בתים, והטמאה בבית אחד, והיה אחד מאלו מתוח בחלון זה וסתמו אף על פי שיש ביניהן אויר, הרי אלו חוצצין ולא תכנס הטמאה לבית השני: והוא, שלא יהיה שם בסריגות אלו, או בעיני המשפלות, או בין חבל לחבל, פותח טפח שאם היה שם פותח טפח, תכנס בו הטמאה כמו שיתבאר.

הלכות טמאת מת פרק יד

א. אין טמאה נכנסת לאהל ולא יוצאה ממנו, בפחות מטפח על טפח. כיצד: חלון שבין בית לבית, או שבין בית לעליה אם יש בו טפח על טפח מרבע, והיתה טמאה באחד מהן הבית השני טמא; אין בחלון פותח טפח אין הטמאה יוצאה ממנו, ולא נכנסת לאהל השני.

ב. במה דברים אמורים, בחלון שעשה אותו האדם לתשמיש; אבל חלון שעשהו האדם לאורה, כדי שיכנס ממנו האור שעורו בפנדיון, והטמאה יוצאה ממנו.

ג. כיצד: היתה טמאה בבית, ובא אדם ונסמך לחלון זה שלמאור, או שהניח בו כלי, או שהאחיל עליו אהל בצד הכותל נטמא כל שבאהל, שהטמאה יוצאה לו; וחלון העשוי לאורה, אין עליו תקרה אלא גלוי הוא לשמש.

ד. חלון הנעשה שלא בידי אדם כגון שחרוהו מים או שרצים, או שאכלתו מלחת, או שהיה חלון פקוק ונטל הפקק, או שהיתה בו זכוכית ונשברה שעורו מלוא אגרוף, והוא כראש גדול שלאדם: והוא, שלא חשב עליו. אבל אם חשב עליו לתשמיש, שעורו בפותח טפח; חשב עליו למאור, שעורו בפנדיון: שהמחשבה כאן כמעשה.

ה. מאור שהתחיל לסתמו, ולא הספיק לגמרו, מפני שלא היה לו טיט, או שקראו חברו, או שחשכה לילי שבת, ונשאר ממנו מעט אם נשאר ממנו רום אצבעים על רחב הגדל, מביא את הטמאה; פחות מכאן, הרי הוא כסתום.

ו. חלון גדול העשוי לאורה, והיה בה שבכה וכיוצא בה אם יש במקום אחד ממנה בפנדיון, מביא את הטמאה ומוציא את הטמאה; היו נקבי השבכה דקים, ואין באחד מהן בפנדיון הרי זו כסתומה.

ז. וכן חלון העשויה לתשמיש, ובה סבכות ורפפות אם יש במקום אחד טפח על טפח מרבע, מביא ומוציא; ואם לאו, הרי היא כסתומה.

ח. חלון שהיא גלויה לאויר, שעורה בפנדיון, מפני שאינה עשויה אלא לאורה, כמו שאמרנו. בנה בית חוצה לה, ונעשת חלון זו תחת תקרה, והרי היא בין שני בתים שעורה בפותח טפח. נתן את התקרה באמצע החלון התחתון שתחת התקרה, שעורו בפותח טפח; והעליון שלמעלה מן התקרה, שעורו בפנדיון, מפני שהוא גלוי לאויר.

ט. החור שבדלת, או ששיר בה החרש מקום פתוח מלמעלה

או מלמטה, או שהגוף את הדלת ולא מרקה, ונשאר אייר בין שתי הדלתות, או שסגר הדלת ופתחו הרוח בכל אלו, אם היה הפתוח כאגרוף הטמאה יוצאה ממנו ונכנסת לו, במקום פתוח זה; ואם היה פחות מכאגרוף, הרי הוא כסתום.

י. העושה חור בפותל, כדי להניח בו קנה, או מסמר גדול, או לראות ממנו העוברים והשבים, או לדבר עם חברו הרי זה כחלון העשויה לתשיש, ושעורה בפותח טפח.